In memoriam Dr Hendrikus Eduard (Henny) Coomans, 1929-2010

R.G. Moolenbeek & A.N. van der Bijl

Zoölogisch Museum Amsterdam, Mauritskade 57, 1092 AD Amsterdam; R.G.Moolenbeek@uva.nl

Hendrikus Eduard Coomans was born in Amsterdam on June 9, 1929. He studied biology and obtained his PhD in 1974 on a biohistorical malacological subject related to the Netherlands Antilles. He worked for some time on Curaçao and later in the American Museum of Natural History in New York. In 1965 he became curator of the department of Malacology of the Zoölogisch Museum Amsterdam. He studied and published on molluscs from the West Indies and the family Conidae. In 1994 he retired and from then on he spent most of his time and knowledge on publishing books mainly related to the Netherlands Antilles. He passed away on October 13, 2010. His malacological publications published since 1994 and a list of the new malacological taxa he (co-)authored are listed.

Key words: history of malacology, obituary, bibliography, the Netherlands Antilles, Caribbean

Fig. **1**. Henny Coomans, augustus 2008 (foto R.G. Moolenbeek)

Hendrikus Eduard Coomans (roepnaam Henny) werd op 9 juni 1929 in Amsterdam geboren. Na de HBS (St. Ignatius College) begon hij in 1948 zijn studie biologie aan de Universiteit van Amsterdam. Deze studie werd onderbroken door de militaire dienstplicht en in 1953 weer hervat. In 1956 studeerde hij *cum laude* af. Professor H. Engel, directeur van het Zoölogisch Museum Amsterdam (ZMA), verzocht hem bibliothecaris van de Artis Bibliotheek te worden. Echter een aanbod van de 'Natuurwetenschappelijke Studiekring' om 5 maanden onderzoek te verrichten aan het Caraïbisch Marien-Biologisch Instituut (CARMABI) en daaraan toegevoegd een 3-jarig contract van de Stichting voor Culturele Samenwerking (STICUSA) als hoofdbibliothecaris van de Wetenschappelijke Bibliotheek te Curaçao, deden hem besluiten voor deze laatste opties te kiezen. In april 1957 trouwde hij met Lucia (Lucy) M.Th. Loff en een maand later vertrok het echtpaar met de boot naar Curaçao. Bij het CARMABI werd de basis gelegd voor zijn vele publicaties over de Nederlandse Antillen. Tijdens zijn verblijf aldaar kreeg hij de mogelijkheid om via de National Science Foundation een beurs te verwerven om de omvangrijke molluskencollectie van het

Fig. **2**. Ex Libris H.E. Coomans [een *Conus aurisiacus* L., 1758] van Pieter Wetzelaar, 1994.

American Museum of Natural History in New York te bewerken volgens het systeem van J. Thiele (1929-1935) in het Handbuch der Systematischen Weichtierkunde. Aan dit project heeft hij meer dan vier jaar gewerkt. Bij terugkomst in Nederland was de baan van bibliothecaris reeds vergeven maar vanwege de pensionering van mevrouw W.S.S. van Benthem Jutting, conservator van de afdeling Malacologie, bood Engel hem die baan aan. Met ingang van 1965 kwam hij weer in dienst van de Universiteit van Amsterdam, nu als Universitair Hoofdmedewerker en hoofd van de afdeling Malacologie. De schelpenafdeling werd in die periode geheel ondergebracht in het zgn. 'Faunagebouw' in de schil rondom de diertuin Artis en is daar tot 1988 gebleven. Enkele grote en wetenschappelijk belangrijke collecties werden gedurende zijn conservatorschap verkregen [de collecties van J.G.J. Kuiper (Sphaeriidae; wereldwijd), M. Saul (marien; Borneo) en R. & S. Martin (marien; Philippijnen)]. Naast het geven van colleges zette Coomans zijn studies met betrekking tot de Antillen voort. Vooral het biohistorische aspect van de malacologie had zijn voorliefde en dit resulteerde in november 1974 in een proefschrift over de Nederlandse arts en schelpenverzamelaar H.E. van Rijgersma, die in de 19de eeuw verbleef op het Bovenwindse eiland St. Maarten. Er volgden nog een tweetal boekjes (1988, 1989) over deze arts, één over planten en één over schelpen. In maart 1985 overleed zijn vrouw en enkele jaren later hertrouwde hij met de Curaçaose Maritza Eustatia. Het belangrijkste werk dat hij publiceerde over de Antillen is het werk dat hij samen met K.M. de Jong in 1988 samenstelde. Alle tot dan toe bekende Gastropoda van de Benedenwindse eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire werden besproken en deels afgebeeld. Van de meer dan 700 soorten waren er 58 nieuw voor de wetenschap. Nog vele publicaties zouden volgen, waaronder diverse over de familie Conidae.

Diverse (waaronder twee koninklijke) onderscheidingen werden aan hem uitgereikt en van de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV) ontving hij de erepenning voor onder meer zijn verdienste als bibliothecaris. Op 9 juni 1994 ging Henny Coomans met pensioen. Ter gelegenheid van dit feit werd hem een *Liber Amicorum* (Coomans-Eustatia, Moolenbeek, Los & Van't Leven, eds, 1994) uitgereikt, getiteld 'De horen en zijn echo'. Ruim 50 vrienden, Antilliaanse schrijvers en collegae leverden een bijdrage in de vorm van een artikel, waaronder een 11-tal artikelen over malacologie en een bibliografie (1946-1994). Naast de malacologie hadden Henny en Lucy veel belangstelling voor edelstenen en mineralen. In de loop der jaren werd een kostbare collectie opgebouwd en in zijn vrije tijd gaf hij lezingen en lessen over gemmologie. Naast deze hobby en mede door zijn huwelijk met Maritza Eustatia besteedde Henny na zijn pensionering veel van zijn tijd aan het stimuleren, initiëren en redigeren van boeken over de Nederlandse Antillen. Samen met Maritza werden de plannen uitgedacht en verwezenlijkt hetgeen tot een indrukwekkende hoeveelheid boeken (meer dan 20) heeft geleid. Dit alles onder de noemer van de *Stichting Libri Antilliani*. Zijn betekenis voor de Nederlandse Antillen, zowel malacologisch als in ruimere zin, is groot. Henny Coomans heeft als hoofd van de afdeling Malacologie van het ZMA veel betekend voor de malacologie. In Nederland trad hij voor de NMV als gastheer op tijdens bijeenkomsten en vergaderingen en als bibliothecaris.

Voor meer gegevens over Henny Coomans kan worden verwezen naar / For additional information about Coomans see:

COOMANS, H.E., 1989. Antillean Seashells, the 19th century watercolours of Caribbean molluscs painted by Hendrik van Rijgersma: 1-192. Zutphen.

COOMANS, H.E. & COOMANS-EUSTATIA, M., 1988. Flowers from St. Martin, the 19th century watercolours of Westindian plants painted by Hendrik van Rijgersma: 1-160. Zutphen.

COOMANS-EUSTATIA, M., MOOLENBEEK, R.G., LOS, W. & VAN'T LEVEN, J., eds, 1994. De horen en zijn echo: 1-279. Amsterdam.

CROSS, E.R., 1968. Personality of the month. - Hawaiian Shell News 16(7: 3, 8.

RINCKER, P., 1994. Bibliografie van H.E. Coomans. In 'De horen en zijn echo': 267-273. Amsterdam.

Alle publikaties van Coomans, die tot en met 1994 zijn verschenen, staan vermeld in Rincker, 1994.

AANVULLENDE MALACOLOGISCHE BIBLIOGRAFIE / ADDITIONS TO THE MOLLUSCAN BIBLIOGRAPHY

COOMANS, H.E. & MOOLENBEEK, R.G., 2000. In memoriam H.M. van Rossum (1928-2000) .- Correspondentieblad Nederlandse Malacologische Vereniging 313: 46-47.

COOMANS, H.E. & WERNER, J., 2001. Parels.- Artis 47: 176-179.

MOOLENBEEK, R.G., COOMANS, H.E. & FRANÇOIS, M., 2004. Bibliografie van Dr. J.G.J. Kuiper. - Spirula, supplement 1: 21-25.

MOOLENBEEK, R.G., COOMANS, H.E. & FRANÇOIS, M., 2006. J.G.J. Kuiper - 90 years. - Basteria, supplement 3: 3-4.

COOMANS, H.E. & MOOLENBEEK, R.G., 2009. Het Zoölogisch Museum Amsterdam en de Nederlandse Malacologische Vereniging. In: Schitterende schelpen en slijmerige slakken: 10-15. Leiden.

COOMANS, H.E., 2010. Foreword [In: VAN DER BIJL, A.N., MOOLENBEEK, R.G. & GOUD], J. Mattheus Marinus Schepman (1847-1919) and his contributions to malacology: 6. Leiden.

EPONIEM / EPONYM

Turbonilla coomansi Van Aartsen, 1994 (Basteria 58: 198).

LIJST MET NIEUWE MALACOLOGISCHE TAXA BESCHREVEN DOOR COOMANS (EN MEDE-AUTEURS) / NEW TAXA DESCRIBED BY COOMANS AND CO-AUTHORS

Teralatirus Coomans, 1965: zuidelijk Caraïbisch gebied; Fasciolariidae
Minipyrene Coomans, 1967: zuidelijk Caraïbisch gebied; Columbellidae
Adamsiella (*Adamsiellops*) *crenulata martinensis* Coomans, 1967: St. Martin; Chondropomidae
Marginella orstomi Coomans, 1975: West Afrika, Congo; Marginellidae
Conus algoensis agulhasi Coomans, 1980: Zuid Afrika; Conidae
Conus arenatus bizona Coomans, 1981: Oost Afrika; Conidae
Conus brettinghami Coomans, Moolenbeek & Wils, 1982: Conidae
Risomurex mosquitensis Kemperman & Coomans, 1984: Caraïbisch gebied; Muricidae
Triforis barbadensis Coomans & Faber, 1984: Caraïbisch gebied; Triphoridae
Conus dampierensis Filmer & Coomans, 1985: Australië; Conidae
Conus lischkeanus tropicensis Filmer & Coomans, 1985: Australië; Conidae
Conus shikamai Coomans, Moolenbeek & Wils, 1985: Conidae
Conus elegans ramalhoi Coomans, Moolenbeek & Wils, 1985: Mozambique; Conidae
Haplocochlias moolenbeeki De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Cyclostrematidae
Alvania deboeri De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Rissoidae
Alvania moolenbeeki De Jong & Coomans, 1988: Bonaire; Rissoidae
Alvania arubensis De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Rissoidae
Alvania faberi De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Rissoidae
Alvania curacaoensis De Jong & Coomans, 1988: Bonaire, Curaçao; Rissoidae
Rissoina vanpeli De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Rissoidae
Rissoina vanderspoeli De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Rissoidae
Rissoina hummelincki De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Rissoidae
Zebina cordorae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Rissoidae
Assiminea creutzbergi De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao, Cuba; Assimineidae
Assiminea gerhardtae De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Assimineidae
Vitrinella anneliesae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Vitrinellidae
Cyclostremiscus vanbruggeni De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Vitrinellidae
Solariorbis antillensis De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Vitrinellidae

Caecum zaagmani De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Bonaire; Caecidae
Caecum rijgersmai De Jong & Coomans, 1988: Curaçao, St. Martin; Caecidae
Caecum butoti De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Caecidae
Mathilda vanaartseni De Jong & Coomans, 1988: Barbados, Curaçao; Mathildidae
Cerithiopsis buijsei De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Cerithiidae
Cerithiopsis warmkae De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Cerithiidae
Triphora elvirae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Triphoridae
Triphora ellyae De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Triphoridae
Oceanida faberi De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Melanellidae
Bermudaclis gittenbergeri De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Stiliferidae
Graphis menkhorsti De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Aclididae
Anachis demani De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Columbellidae
Decipifus kristenseni De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Columbellidae
Cosmioconcha humfreyi De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Columbellidae
Bailya marijkae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Buccindae
Engina slootsi De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Buccindae
Engina demani De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Buccindae
Engina willemsae De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Buccindae
Nassarius kaicherae De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Nassariidae
Pusiolina veldhoveni De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Mitridae
Cypraeolina antillensis De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Marginellidae
Volvarina pauli De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Marginellidae
Volvarina abbotti De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Marginellidae
Volvarina vokesi De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Marginellidae
Persicula cordorae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Marginellidae
Cystiscus jansseni De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Marginellidae
Terebra curacaoensis De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Terebridae
Crassispira mennoi De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Turridae
Crassispira verbernei De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Turridae
Crassispira adamsi De Jong & Coomans, 1988: Turridae
Cerodrillia hannyae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Turridae
Inodrillia vinki De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Turridae
Compsodrillia gonae De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Turridae
Daphnella louisae De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Turridae
Chrysallida buijsei De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Pyramidellidae
Menestho beermanae De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Pyramidellidae
Evalea stocki De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Pyramidellidae
Turbonilla deboeri De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Pyramidellidae
Turbonilla westermanni De Jong & Coomans, 1988: Aruba; Pyramidellidae
Turbonillae rixtae De Jong & Coomans, 1988: Pyramidellidae
Turbonilla arnoldoi De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Pyramidellidae
Turbonilla cynthiae De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Pyramidellidae
Turbonilla krumpermani De Jong & Coomans, 1988: Aruba/Curaçao; Pyramidellidae
Turbonilla fonteini De Jong & Coomans, 1988: Aruba, Curaçao; Pyramidellidae
Acteocina kristenseni De Jong & Coomans, 1988: Curaçao; Acteocinidae
Conus stocki Coomans & Moolenbeek, 1990: Oman; Conidae
Conus boschorum Moolenbeek & Coomans, 1993: Oman; Conidae
Conus biraghii omanensis Moolenbeek & Coomans, 1993: Oman; Conidae